

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/80/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313212086
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8313212086.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Petra Straku v právnej veci žalobcu PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, proti žalovanej Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Občianskeho združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom Petrovská 10, Skalica, IČO: 42 264 154, zastúpeného JUDr. Jozefom Kempom, advokátom, so sídlom Nám. Josipa Andriča 1, Chorvátsky Grob, o zaplatenie 681,14 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 12C/287/2013-36 zo dňa 09.01.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Žalobca je povinný zaplatiť trovy odvolacieho konania vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jozefovi Kempovi vo výške 59,49 Eur v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len súd prvého stupňa) žalobu zamietol. Vyslovil, že súd žalovanej náhradu trov konania nepriznáva a uložil žalobcovi zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 118,52 Eur na účet zástupcu vedľajšieho účastníka v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v predmetnej veci je nespornou skutočnosťou, že žalobca dňa 25.05.2009 uzavrel so žalovanou zmluvu o úvere a listom zo dňa 11.3.2010 vyzval žalovanú na zaplatenie zostatku na úvere s tým, že samotný žalobca tvrdil, že došlo k okamžitej splatnosti úveru, pretože žalovaná porušila podmienky zmluvy. Keďže v danej veci vedľajší účastník uplatnil námietku premlčania nároku žalobcu, súd skúmal túto námietku a zistil, že nárok žalobcu je premlčaný, pretože list žalobcu označený ako Oznámenie o zosplatnení zo dňa 11.3.2010 adresovaný žalovanej vyzýval žalovanú na zaplatenie úveru do dňa 05.04.2010, a tak trojročná premlčacia lehota začala plynúť dňom 06.04.2010 a uplynula dňa 06.04.2013, pričom žaloba bola podaná na súde až dňa 21.08.2013, teda po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., pričom žalovanej ako úspešnej účastníčke žiadne trovy nevznikli, preto jej súd náhradu trov konania nepriznal.

Súd priznal trovy konania vedľajšiemu účastníkovi, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia vypočítaných podľa Vyhlášky č. 655/2004 Z.z., a to 2 úkony po 51,45 Eur (prevzatie veci, vyjadrenie vo veci) a 2 krát paušál po 7,81 Eur.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka), pričom obchodnoprávna úprava premlčania a jej použitia vo vzťahu k spotrebiteľovi nie je vylúčená. Nie je možné konštatovať, že občianskoprávna úprava premlčania je v porovnaní s obchodnoprávnou úpravou pre spotrebiteľa výhodnejšia, pretože napr. v prípade uznania dlhu je podľa Občianskeho zákonníka premlčacia doba 10 rokov kým podľa Obchodného zákonníka je len 4 roky a navyše je limitovaná 10 rokmi odo dňa, keď začala plynúť prvý raz. Žalobca pritom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Cdo 3337/2010. Konštatoval, že v zmysle § 54 ods. 2 O.s.p. sa v prospech spotrebiteľa v prípade pochybností má vykladať obsah zmluvy a nie právna úprava. Výklad zákona musí, vzhľadom na požiadavku predvídateľnosti jeho výkladu a aplikácie ako imanentného znaku právneho štátu, byť rovnaký. Prvostupňový súd preto podľa názoru žalobcu neaplikoval 4 ročnú premlčaciu dobu podľa Obchodného zákonníka. Žalobca taktiež namietal priznanie trov konania vedľajšiemu účastníkovi s poukazom na to, že v prípade vedľajšieho účastníka nemožno hovoriť o úspechu alebo neúspechu a na to, že trovy vedľajšieho účastníka nie sú účelné, pretože samotné združenie má byť spôsobilé na ochranu spotrebiteľa v konaní a jeho právne zastúpenie je nadbytočné.

Žalobca žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť, alternatívne zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania vo výške 71,39 Eur vrátane DPH, ktoré bližšie špecifikoval.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila. Vedľajší účastník navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania vo výške 59,49 Eur.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 212 zákona č. 99/ 1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že v prejednávanej veci je napadnutý rozsudok vecne správny. (§219 ods. 1 O.s.p)

Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec vo vzťahu k dôsledkom premlčania správne právne posúdil. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti a na vyrovnanie sa s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

Nemali by byť žiadne pochybnosti a žalobca to nepopiera, že spor vznikol zo zmluvy uzavretej medzi obchodníkom pri výkone jeho obchodnej činnosti (poskytovanie úverov) a spotrebiteľmi jeho úverovej služby, že ide o spotrebiteľskú zmluvu (B2C Business to Consumer) a že sporný vzťah sa má posúdiť vo svetle cieľov smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách („smernica“).

Žalobca v odvolaní vytýka prvostupňovému súdu, že nesprávne posúdil premlčanie uplatneného nároku aplikujúc ustanovenia Občianskeho zákonníka. Má za to, že obchodno právna úprava premlčania a jej použitie vo vzťahu dodávateľ - spotrebiteľ nie je vylúčená.

Prvostupňový súd konštatoval, že ide o zmluvu o revolvingovom úvere, ale správne aplikoval osobitné ustanovenie § 54 ods. 1 OZ vo vzťahu k premlčaniu.

Popretím úveru ako absolútneho obchodu sa nemôže rozumieť stav, ak súd aplikuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ, ktoré má svoj obsah a ktorým zákonodarca sledoval dôležitý cieľ v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na typ zmluvy, teda aj v prípade absolútnych obchodov (absolútne obchody sú vzťahy regulované Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy). Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 OZ boli vylúčené niektoré typy spotrebiteľských zmlúv. Teda ustanovenie § 54 ods. 1 OZ reguluje aj absolútne obchody.

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je ustanovením lex specialis s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy, a teda aj na odložené platby v spotrebiteľských vzťahoch vrátane úverov. Odvolací súd sa domnieva, že ak by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 OZ mali byť vyňaté niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, zákonodarca by to explicitne upravil. To platí aj na typy upravené v Obchodnom zákonníku.

Prvostupňový súd uvedené ustanovenie aplikoval dôsledne a podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zmyslom a cieľom predpokladaným zákonom.

Za stavu dualistickej právnej úpravy (dvojaká právna úprava rovnakých inštitútov súkromného práva) je plošné vylúčenie občianskoprávnej úpravy inštitútov súkromného práva a naopak paušalizovanie obchodného práva typického predovšetkým pre podnikateľskú sféru nenáležité. Presadzovanie obchodného práva na inštitúty upravené v kódexe o občianskych právach len s poukazom na argumentáciu o úveroch ako absolútnych obchodoch je argumentačne zjednodušené. Sám zákonodarca napríklad pri spotrebiteľských úveroch, medzi ktoré patria aj úvery, neodkázal pri odstúpení od zmluvy na úpravu Obchodného zákonníka, ale odkazovou poznámkou pod č. 19 pri § 5 zákona č. 258/2001 Z.z. odkázal na právnu úpravu v Občianskom zákonníku, aj keď za spotrebiteľské úvery sa považujú aj úvery ako absolútne obchody a Obchodný zákonník má vlastnú úpravu odstúpenia od zmluvy. Aj keď podľa legislatívnych pravidiel vlády nemajú odkazové poznámky normatívnu povahu, uvedený odkaz zákonodarcu názory o absolútnej prednosti právnej úpravy obchodného práva na spotrebiteľské úverové vzťahy relativizuje. (porovnaj rozsudok Krajského súdu sp.zn 6 Co 2/2013)

Odvolací súd nijako nepopiera úver ako absolútny obchod a ani dôvodnosť aplikácie Obchodného zákonníka. Odvolací súd len pripomína, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až § 54 OZ a ktoré sú pre spotrebiteľa priaznivejšie.

Odvolací súd už v minulosti použil na účely posúdenia dôsledkov premlčania v úverovom právnom vzťahu právnu úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku (porov. rozsudky vo veciach sp. zn. 6Co 81/2012, 6Co 113/2010, 6Co 218/2012, 6Co 224/2012). Niektoré rozsudky pritom boli podrobené kontrole ústavnosti. Ústavný súd takýto postup neoznačil za ústavne nekonformný (napr. vec I. ÚS 402/2013) a pritom išlo o zásadnú právnu otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu (dualistická právna úprava premlčania).

Pri prijatí tvrdení odvolateľa, že prijatie úpravy občianskoprávnej premlčania je len zdanlivo výhodnejšia nemožno súhlasiť. Uprednostnenie obchodného práva pred ustanoveniami kódexu o občianskych právach má pre spotrebiteľov diametrálne odlišné negatívne následky. Podľa obchodného práva pri uznaní dlhu nie je rozhodujúce, či spotrebiteľ vedel o tom, že dlh je premlčaný (§ 323 Obchodného zákonníka). Na rozdiel Občiansky zákonník chráni neinformovanú osobu. Občianske právo umožňuje spotrebiteľom až v lehote 10 rokov uplatniť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ak dodávateľ konal so zlým úmyslom. Obchodné právo takúto možnosť neupravuje. Obdobné rozdiely so zásadne

odlišnými dôsledkami sa týkajú aj ostatných dualisticky upravených inštitútov súkromného práva a osobitne aj ručiteľa, ktorý je v podstate odkázaný na aktivitu priameho dlžníka.

Pri názore odvolateľa by sa v celej škále dualisticky upravených inštitútov súkromného práva malo použiť obchodné právo vrátane regulácie inštitútu premlčania, s čím sa podľa odvolacieho súdu zásadne nedá súhlasiť. Spotrebiteľia napriek dôvere v objektívne právo zakotvené v kódexe o občianskych právach by sa museli podrobovať pomerne zložitejšiemu a vzdialenejšiemu obchodnému právu, ktoré oproti Občianskemu zákonníku zásadne zhoršuje ich postavenie.

Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ preto treba podľa názoru odvolacieho súdu vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávne úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce neharmonizuje dualistické právne úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ).

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ktorý v danej veci aplikoval ustanovenia o premlčaní upravené v Občianskom zákonníku aj napriek tomu, že zmluva o úvere je tzv. „absolútnym obchodom“ v zmysle Obchodného zákonníka.

Žalobca v podanej žalobe sám uviedol, že využil svoje právo veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. okamžitú splatnosť úveru. Účinky okamžitej splatnosti nastali podľa vyjadrenia samotného žalobcu dňa 05.04.2010 (od tohto dňa si žalobca uplatnil úroky z omeškania), a teda nasledujúci deň (06.04.2010) mohol žalobca prvý krát uplatniť svoj nárok na súde - začala plynúť premlčacia doba, ktorá v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka uplynula 06.04.2013. Žalobca podal žalobu na súde dňa 21.08.2013, a preto vzhľadom na skutočnosť, že vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania, prvostupňový súd správne žalobu v celom rozsahu zamietol.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal neúčelnosť právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka advokátom, je potrebné skonštatovať, že samotný žalobca je silná spoločnosť, ktorá vo veľkom rozsahu poskytuje spotrebiteľské úvery a nepochybne by vzhľadom na to sama mohla disponovať vlastným právnym oddelením. Aj napriek tomu sa dáva zastupovať advokátskou kanceláriou. Teda vo vzťahu k žalobcovi je namiesto otázka účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia (aj žalobca si v tomto konaní uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia). Vo vzťahu k žalovanému táto účelnosť je jednoznačne daná už aj z charakteru vedľajšieho účastníka.

Z článku 47 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Aj skutkovo jednoduchej a po právnej stránke menej zložitej veci je akceptovateľné aplikujúc ust. § 47 ods. 2 Ústavy SR, aby bol účastník zastúpený advokátom. Takéto trovy konania sú účelne vynaložené.

V prejednávanej veci nie je možné aplikovať vo vzťahu k trovám vedľajšieho účastníka ust. § 150 O. s. p., pretože neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu citovaného zákonného ustanovenia.

Pokiaľ žalobca namietal to, že pri vedľajšom účastníkovi nemožno hovoriť o úspechu a neúspechu v konaní, tak odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Taktiež podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát. Právna úprava v Občianskom súdnom poriadku priamo počíta s možnosťou náhrady trov konania vedľajšieho účastníka, ktorým je združenie na ochranu spotrebiteľov (právnická osoba oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu). Pomer úspechu a neúspechu vedľajšieho účastníka sa v prípade rozhodovania o trovách konania v zmysle § 93 ods. 4 O.s.p. posudzuje rovnako ako v prípade samotných účastníkov konania, pričom sa prihliada na úspech účastníka konania, na strane ktorého vedľajší účastník v konaní vystupoval.

Odvolací súd zistil, že v prejednávanej veci išlo všetko o trovy advokáta vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, ktoré boli vynaložené účelne.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní bol úspešný vedľajší účastník, ktorý ma právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Trovy odvolacieho konania vo výške 59,49 Eur pozostávajú z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu (z 21.03.2014) vo výške 51,45 Eur a z režijného paušálu 8,04 Eur podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 3 písm. b/ a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., o odmenách a náhradách advokátov pri poskytovaní právnych služieb.

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolanie nie je prípustné.